

Korrigering av preliminär lön m.m.

Innehåll

Förhandlingsprotokoll om Korrigering av preliminär lön m.m.	3
Kommentar till överenskommelse om korrigering av preliminär lön m.m.	9
Allmänt om överenskommelsen.....	9
Preliminär lön (§ 2)	10
Förhandlingsordning vid felaktigt utbetald lön (§ 3).....	61
Överenskommelsens giltighet (§ 4)	13
Mall för skriftligt krav	95

Korrigering av preliminär lön m.m.

Parter

Landstingsförbundet, Svenska Kommunförbundet och Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund, företrätt av Svenska Kommunförbundet, å ena sidan samt

Svenska Kommunalarbetareförbundet, Kommunaltjänstemannakartellen KTK och till KTK anslutna organisationer samt SACO/SR-K och till SACO/SR-K anslutna organisationer å den andra sidan.

§ 1

Parterna konstaterar att inom det kommunala avtalsområdet lön och andra avlöningsförmåner för avräkningsperioden ofta beräknas preliminärt och utbetalas utan att arbetstagarens frånvaro eller annan omständighet under perioden helt beaktas. Slutlig beräkning av avtalsenliga avlöningsförmåner görs vid ett senare avlöningstillfälle (i normalfallet nästkommande), när samtliga därpå inverkande omständigheter under perioden är kända.

I anslutning härtill avtalar parterna, att följande bestämmelser skall gälla.

§ 2 Preliminär lön

1. Vad arbetstagare i preliminär lön enligt § 1 har erhållit för mycket i förhållande till vad som avtalsenligt skall utgå för avräkningsperioden är han skyldig att låta avräknas genom avdrag vid senare avlöningstillfälle från då inestående avlöningsförmåner (korrigering av preliminärlön) eller att återbetala.
2. Om korrigering av preliminär lön inte har gjorts senast under fjärde kalendermånaden efter den under vilken den preliminärt beräknade lönen utbetalades meddelar arbetsgivaren inom ytterligare en månad därefter arbetstagaren om skulden och söker nå överenskommelse med honom om hur återbetalning ska ske. Sådan överenskommelse kan även träffas före utgången av nämnda fjärde kalendermånad.
3. Om arbetsgivaren och arbetstagaren inte har enats om hur återbetalning av skulden skall ske underrättas arbetstagaren i skriftligt återbetalningskrav att hans lokala fackliga organisation äger rätt till förhandling därom. Har organisationen inte påkallat förhandling inom två månader efter det att arbetstagaren mottog det skriftliga kravet har organisationen förlorat rätten till förhandling.

Påkallas förhandling i fråga som avses i föregående stycke kan sådan – oavsett vad som eljest följer av lag eller annat avtal – endast föras som lokal förhandling. Den förhandlingsskyldighet före domstolsprövning som kan följa av lag eller avtal, har fullgjorts genom slutförande av den lokala förhandlingen eller genom förlust av rätten därtill.

4. Har arbetsgivaren inte iakttagit vad som sägs i mom. 2 och 3 ovan, skall fråga om skyldighet att återbetala skulden behandlas enligt reglerna i § 3 nedan.

§ 3 Förhandlingsordning m.m. vid felaktigt utbetald lön

Har arbetstagare i annat fall än som avses i § 1 första stycket erhållit högre lön eller annan avlöningsförmån än som avtalsenligt tillkommer honom, meddelar arbetsgivaren arbetstagaren om förhållandet. Om arbetsgivaren och arbetstagaren inte har enats om återbetalning av skulden och om arbetsgivaren vill kräva sådan, underrättas arbetstagaren i skriftligt återbetalningskrav att hans lokala fackliga organisation äger rätt till rättstvisteförhandling i frågan. Har organisationen inte påkallat förhandling inom två månader efter att arbetstagaren mottog det skriftliga kravet har organisationen förlorat rätten till förhandling.

Den förhandlingsskyldighet före domstolsprövning som kan följa av lag eller avtal, har fullgjorts genom slutförande av förhandling eller genom förlust av rätten därtill.

För rättstvisteförhandlingen och för fortsatt tvisteförfarande gäller i övrigt bestämmelserna i KHA och MBL.

§ 4

Denna överenskommelse gäller mellan de centrala parterna tills vidare med en ömsesidig uppsägningstid av 6 månader. Uppsägningen skall för att vara giltig ske skriftligen och vara åtföljs av förslag till ny överenskommelse.

Parterna är ense om att rekommendera, att vad ovan i §§ 1-3 överenskommit skall antagas som lokalt kollektivavtal med samma giltighetstid som den centrala överenskommelsen.

Parterna är därvid ense om att lokalt kollektivavtal skall anses ha kommit till stånd genom att personalorganet/motsvarande beslutar att anta bestämmelserna i §§ 1-3 ovan och tillställer arbetstagarorganisation, som begär det, protokollsutdrag över beslutet. Parterna förutsätter att lokalt kollektivavtal träder i kraft först sedan de administrativa rutinerna anpassats till vad i §§ 1-3 sägs, dock senast 1982-03-01.

Övergångsbestämmelse

Det lokala kollektivavtalet skall tillämpas för sådan preliminär och felaktigt gjord utbetalning av lön m.m., som skett fr.o.m. avtalets ikraftträdande.

§ 5

Denna överenskommelse gäller inte Sveriges läkarförbund i avvaktan på att LOK 81 träffas med nämnda organisation.

§ 6

Förhandlingarna förklarades avslutade.

Vid protokollet

Claes Stråth

Ulf Perbeck

Justeras

Svenska Kommunförbundet

Landstingsförbundet

Ola Bengtsson

Bo Hansson

**Svenska Kommunalarbetare-
förbundet**

**KTK och till KTK anslutna
organisationer**

Jan Sjölin

Björn Rosengren

SACO/SR-K och till SACO/SR-K
anslutna organisationer

Lars Rydell

Korrigerering av preliminär lön m.m.

Parter

Landstingsförbundet, Svenska Kommunförbundet och Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund, företrätt av Svenska Kommunförbundet, å ena sidan samt

Sveriges arbetsledarförbund å den andra sidan.

§§ 1-4

(Se SKAF-protokollet §§ 1-4)

§ 5

Förhandlingarna förklarades avslutade.

Vid protokollet

Lennart Lindahl

Sven Krafft

Justeras

Svenska Kommunförbundet

Landstingsförbundet

Ola Bengtsson

Bo Hansson

Sveriges arbetsledarförbund

Willard Nordin

Kommentar till överenskommelse om korrigerig av preliminär lön m.m.

Allmänt om överenskommelsen

I § 1 i förhandlingsprotokollet 1981-09-14 beskrivs systemet för preliminär beräkning av lön. Mot bakgrund av det preliminära lönesystemet har parterna som framgår av § 2 enats om vissa regler rörande korrigerig av preliminärlön m.m.

Överenskommelsen är inte ett sådant kollektivavtal som utvidgar arbetsgivarens kvittningsrätt enligt 3 § lag (SFS 1970:215) om arbetsgivares kvittningsrätt utan är endast en kollektivavtalsreglerig av korrigerig av lön i de fall preliminärlönesystemet tillämpas.

Bestämmelserna i § 3 anger endast vissa regler för hantering av felaktigt utbetald lön och är inte något kollektivavtal enligt 3 § lag om arbetsgivares kvittningsrätt.

Det ska understrykas att korrigerig av den preliminärt utbetalda lönen bör ske så snart som möjligt, i normalfallet vid nästkommande avlöningstillfälle. Frånvaro från arbetet beaktas så snart som möjligt helst under pågående avräkningsperiod. All planerad frånvaro bör därför omgående rapporteras. Längre frånvaroperioder bör rapporteras med hela den beräknade perioden. Lönekorrigerig får ske mot samtliga avlöningsförmåner, alltså förutom lön även semesterdags-tillägg, semesterersättning, övertidskompensation, ersättning för obekväm arbetstid, m.m. Korrigerig får dock inte göras mot kostnadsersättningar såsom traktamente och resekostnadsersättning.

I de fall en arbetstagare har fått för låg lön bör korrigerig göras snarast, lämpligen vid nästkommande avlöningstillfälle.

Det är angeläget att arbetstagare får kännedom om att preliminärlönesystemet innebär att lönekorrigerig göras vid senare tidpunkt än när frånvaron har infallit. Information om detta finns i broschyren "Mina förmåner som kommun- och landstingsanställd". Arbetsgivaren kan även på annat sätt, t.ex. vid introduktion av nyanställd personal, informera om bestämmelserna.

Preliminär lön (§ 2)

Återbetalningsskyldighet

En arbetstagare som har fått för mycket preliminär lön är skyldig att låta den avräknas (korrigering av preliminär lön) från kommande avlöningsförmåner eller att återbetala den. Återbetalningsskyldigheten kvarstår även efter det att arbetstagaren slutat sin anställning. Om reglerna i § 2 mom. 2 och 3 inte följs ska frågan om skyldighet att återbetala skulden behandlas enligt reglerna i § 3. Detta framgår av § 2 mom. 4.

Tidsfrister

Enligt § 2 mom. 2 får arbetsgivaren korrigera lönen senast under fjärde kalendermånaden efter det att den preliminära lönen utbetalades. Det innebär att om för mycket preliminär lön utbetalas exempelvis i april får arbetsgivaren korrigera den i april uppkomna skulden under maj, juni, juli eller augusti. Det bör observeras att skulden anses ha uppkommit i april, d.v.s. den månad då den preliminära lönen utbetalades och inte den senare månad då underskott eventuellt uppstår.

Någon skyldighet att informera om den uppkomna skulden finns inte under de fyra månaderna (jämför dock med vad vi sagt ovan om angelägenheten av att arbetstagarna har kännedom om preliminärlönesystemet). Inte heller kan arbetstagaren göra gällande god tro så länge arbetsgivaren följer gällande rutiner för preliminärlönesystemet och bestämmelserna i § 2 mom. 2 och 3 (jämför med vad som sägs nedan under felaktigt utbetald lön).

Korrigering senare än fyra månader efter det skulden uppkommit

Om korrigering av preliminär lön inte har gjorts senast under den fjärde kalendermånaden ska arbetstagaren meddelas om skulden. Sådant meddelande kan göras muntligt, t.ex. per telefon. Minnesanteckning som anger tidpunkt och ett referat av samtalet bör i så fall göras. Arbetsgivaren måste dock meddela arbetstagare inom en månad efter den månad då korrigering senast kan göras. D.v.s. om för mycket lön utbetalats under april ska arbetstagaren meddelas under september. Om arbetsgivaren inte lämnar meddelande senast under den femte kalendermånaden efter den felaktigt utbetalade preliminära lönen kommer ärendet att handläggas enligt bestämmelserna i § 3 (se § 2 mom. 4). Vid kontakten med arbetstagaren ska arbetsgivaren försöka nå överenskommelse om hur återbetalning av skulden ska ske. Arbetstagaren skyldighet att återbetala följer av § 2. Överenskommelse kan träffas om att återbetalning ska ske genom ”korrigering” även efter den fjärde kalendermånaden (frivillig kvittning). Sådant överenskommelse måste vara giltig vid den tidpunkt som korrigeringen görs. Om arbetstagaren återtar ett medgivande om korrigering får arbetsgivaren i stället kräva återbetalning.

Oenighet om hur återbetalning ska ske

Om enighet inte uppnås om hur återbetalning ska ske framställer arbetsgivaren enligt § 2 mom. 3 ett skriftligt krav till arbetstagaren med underrättelse om att arbetstagarorganisation har rätt till förhandling om hur återbetalning ska göras. Avtalet anger inte att det skriftliga kravet ska framställas inom en viss tid, men bör dock framställa kravet, så snart det blir klart att överenskommelse inte kan träffas med arbetstagaren om hur återbetalning ska ske. I kravet ska anges att arbetstagarorganisationen kan begära förhandling senast inom två månader, räknat från den tidpunkt då arbetstagaren mottog kravet. Om arbetstagarorganisationen inte begär förhandling inom denna tid har organisationen förlorat rätten till förhandling.

Om förhandling begärs kan denna endast föras som lokal förhandling. Denna förhandling rör enbart frågan om hur återbetalning ska göras och någon invändning om god tro eller bestridande av återbetalningsskyldighet ska enligt § 2 mom. 1 inte behandlas vid förhandlingen. Förhandlingen är inte en tvisteförhandling utan fullgörs av arbetsgivaren på det sätt arbetsgivaren har bestämt.

Överenskommelsen med arbetstagarorganisationen om hur återbetalning ska ske bör även godkännas av arbetstagaren t.ex. genom skriftligt godkännande av överenskommelsen i förhandlingsprotokollet.

I § 2 mom. 3 andra stycket sägs, att den förhandlingsskyldighet före domstolsprövning som kan följa av lag eller avtal, har fullgjorts genom att den lokala förhandlingen slutförts eller att arbetstagarorganisationen har förlorat rätten till förhandling. Denna bestämmelse ersätter sådana regler i lagen om rättegång i arbetstvister (LRA) och Kommunalt Huvudavtal (KHA) som arbetsdomstolen funnit tillämpliga i vissa fall (AD 159/80).

Meddelande har inte lämnats inom fem kalendermånader

Om arbetsgivaren inte har iakttagit vad som sägs i § 2 mom. 2 och 3, t.ex. inte har meddelat om skulden senast under den femte kalendermånaden efter det att den uppstod, ska frågan om återbetalningsskyldighet behandlas enligt reglerna i § 3.

Förhandlingsordning vid felaktigt utbetald lön (§ 3)

I de fall felaktig avlöningsförmån utbetalats gäller andra regler än i preliminär-lönefallen. Det kan t.ex. inträffa att för mycket lön har utbetalats på grund av att partiell ledighet under en längre tid inte registrerats i lönesystemet. Jämställd med felaktigt utbetald lön är, enligt § 2 mom. 4, sådana fall där arbetstagaren fått för mycket utbetald preliminär-lön och arbetsgivaren inte hanterat korriger- ing och återkrav enligt vad som sägs i § 2 mom. 2 och 3.

Lag om arbetsgivares kvittningsrätt gäller

Vid felaktigt utbetald lön gäller lag om arbetsgivares kvittningsrätt. Det innebär att arbetsgivaren endast under särskilda förutsättningar får reglera den felaktigt utbetalade lönen genom ensidig avräkning från arbetstagarens inestående avlöningsförmåner (tvungen kvittning). I flertalet fall måste arbetsgivaren återkräva det felaktigt utbetalda beloppet. Arbetstagaren är återbetalningsskyldig, om han/hon inte mottagit och förbrukat lönen i god tro, d.v.s. utan att arbetstagaren insett eller bort inse att den var felaktigt utbetald.

Förhandlingsskyldighet

Bestämmelserna i § 3 har tillkommit för att kartlägga förhandlingsskyldigheten före ansökan till tingsrätt om betalningsföreläggande. Reglerna överensstämmer till viss del med handläggningen vid preliminär lön genom att arbetsgivaren innan ett skriftligt krav riktas till arbetstagaren med uppgift om att den lokala arbetstagarorganisationen har rätt till förhandling, ska meddela arbetstagaren om skulden och försöka nå överenskommelse om återbetalning. Det bör understrykas att arbetsgivaren vid felaktigt utbetald lön bör ta kontakt med arbetstagaren så snart felaktigheten upptäcks.

Den förhandling som arbetstagarorganisationen kan påkalla är, till skillnad från vad som gäller enligt § 2 mom. 2, en rättstvisteförhandling som förs enligt KHA Kap III "Förhandling i rättstvist". Vid förhandlingen kan arbetstagarparten hävda att arbetstagaren inte är återbetalningsskyldig eftersom han/hon mottagit den felaktigt utbetalda avlöningsförmånen i god tro. Arbetsgivare som vidhåller sitt återbetalningskrav måste styrka att arbetstagaren insett eller bort inse att han/hon mottagit felaktigt för hög lön. Arbetsdomstolen har bl.a. i domen AD 170/93 prövat begreppet "god tro".

Uppnås inte enighet vid förhandlingen får arbetsgivaren föra frågan till central tvisteförhandling. Uppnås inte enighet vid den centrala förhandlingen avgör arbetsgivaren (borgenären) om målet ska fullföljas till domstol (tingsrätt eller arbetsdomstolen som första instans).

Överenskommelsen med arbetstagarorganisationen om hur återbetalning ska ske bör även godkännas av arbetstagaren t.ex. genom skriftligt godkännande i förhandlingsprotokollet.

Om förhandling inte begärts

Om arbetstagarorganisationen inte begär förhandling kan arbetsgivaren utan ytterligare kontakter med arbetstagaren eller arbetstagarorganisationen ansöka om betalningsföreläggande vid tingsrätten. Arbetstagaren kan vid tingsrätten bestrida kravet och arbetsgivaren kan då få frågan hänskjuten till rättegång.

Överenskommelsens giltighet (§ 4)

Överenskommelsen gäller mellan de centrala parterna tills vidare och med en uppsägningstid av 6 månader. De centrala parterna är även ense om att rekommendera att överenskommelsen ska antas som lokalt kollektivavtal.

Mall för *skriftligt* krav enligt § 2 mom. 3

Arbetstagarens namn

Adress

Postadress

Krav om återbetalning av för mycket utbetald preliminär lön

Vid löneutbetalningenmånad fick du en lön där din frånvaro under månaden inte beaktats. (Du var sjuk/föräldraledig/etc. under tiden.....)

Vi har vid de efterföljande löneutbetalningarna inte helt korrigerat/avräknat den för mycket utbetalda lönen och du är därför skyldig din arbetsgivarekronor.

Du har trots kontakter med oss inte återbetalat skulden, varför vi på detta sätt riktar ett skriftligt krav till dig om att du ska återbetala den. Vi ber dig därför ta kontakt med.....för att klara ut hur återbetalningen ska göras.

Om du önskar få råd och hjälp av din arbetstagarorganisation bör du snarast ta kontakt med den. Arbetstagarorganisationen har rätt till förhandling med arbetsgivaren om hur återbetalning ska ske, under förutsättning att organisationen begär förhandling inom 2 månader från den tidpunkt då du mottog detta brev. Begäran om förhandling ska lämnas till.....